

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

Finansministeren

25. april 2016

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 212 (Alm. del) af 31. marts 2016 stillet efter ønske fra Joachim B. Olsen (LA)

Spørgsmål

Vil ministeren angive hvad effekten er på BNP og arbejdsindsats ved at fjerne topskatten, herunder udarbejde en tabel over effekterne på beskæftigelse og BNP de første 10 år og på lang sigt?

Svar

Provenuet fra topskatten skønnes at udgøre ca. 14,9 mia. kr. opgjort med udgangspunkt i 2023-regler i 2016-niveau. Afskaffelsen af topskatten øger dermed husholdningernes disponible indkomster med 14,9 mia. kr., hvilket skønnes at give anledning til øgede offentlige indtægter fra moms og afgifter på i størrelsesorden 3,6 mia. kr. Virkningen på de offentlige finanser af en afskaffelse af topskatten udgør således 11,3 mia. kr. opgjort efter tilbageløb¹.

Udover det automatiske tilbageløb i form af moms og afgifter skønnes en afskaffelse af topskatten – og dermed en nedsættelse af marginals-katten – at have positive afledte virkninger på arbejdsudbuddet. Arbejdsudbuddet vurderes at stige svarende til 8.300 fuldtidspersoner som følge af en afskaffelse af topskatten.

Det er veldokumenteret, at der er en nær empirisk sammenhæng mellem ændringer i arbejdsudbuddet og ændringer i beskæftigelsen. Det gælder både, når man betragter den historiske udvikling, og når man ser på tværs af lande. Der har været – og vil også fremadrettet være – perioder med konjunkturudsving, hvor udviklingen i arbejdsstyrke og beskæftigelse kan afvige fra hinanden. Men set over en længere tidshorison har en forøgelse af arbejdsudbuddet altid været ledsaget af en omtrent tilsvarende stigning i beskæftigelsen, jf. kapitel 5 i Finansredegørelse 2014 for en nærmere uddybende beskrivelse.

Også fra et teoretisk perspektiv er det den alment accepterede opfattelse, at mens beskæftigelsen (og til dels også arbejdsudbuddet) på kortere sigt også vil være påvirket af efterspørgslen efter arbejdskraft – og dermed af den aktuelle konjunktursituation – så vil beskæftigelsen på længere sigt (i en normal konjunktursituation)

¹ Aktieindkomstskatten er fastholdt, skønt der samtidigt med en nedsættelse af topskatten typisk vil blive gennemført en parallel justering af beskatningen af aktieindkomsten. En uændret aktieindkomstbeskatning indebærer en risiko for såkaldt indkomsttransformation, idet en ensidig reduktion af marginals-katten øger hovedaktionærers tilskyndelse til at ”transformere” overskud til løn (tage overskud i virksomheden ud som løn i stedet for udbytte). Det afledte provenutab fra en sådan indkomsttransformation er ikke indregnet i provenuskønnet.

alene afhænge af strukturerne på arbejdsmarkedet og af størrelsen af arbejdsudbuddet.

Det er således en grundlæggende præmis og forudsætning i Finansministeriets beregninger, at reformer, som øger det effektive arbejdsudbud, også på sigt fører til en tilsvarende forøgelse af den strukturelle beskæftigelse.

Stigningen i arbejdsudbuddet og dermed i den strukturelle beskæftigelse afspejles i stigning i lønsummen på 4,7 mia. kr. Det skal bemærkes, at der udover virkningen på lønsummen fra et øget arbejdsudbud i timer også kan være en lønsumsvirkning fra højere personlig produktivitet², som kan bidrage til at øge indkomsten fx gennem lønforhøjelser og -tillæg, forfremmelse etc., uden at det nødvendigvis afspejler en forøgelse af det målte antal arbejdstimer. Lønsumsvirkning fra øget produktivitet indgår ikke i opgørelsen. Tilsvarende gælder i det omfang lavere marginalskat eventuelt føre til højere registreret løn (mindre sort arbejde mv.).

Beskatning af den øgede lønsum fra øget arbejdsudbud i timer og tilbageløbet af efter-skat lønsumsstigningen indebærer et dynamiske provenu fra det øgede arbejdsudbud på 2,7 mia. kr. og den samlede virkning på de offentlige finanser af en afskaffelse topskatten udgør dermed 8,6 mia. kr. efter tilbageløb og adfærd, *jf. tabel 1*.

Tabel 1

Virkning på offentlige finanser og arbejdsudbud af en afskaffelse af topskatten

	Umiddelbar provenuvirkning	Virkning efter tilbageløb	Arbejdsudbudsvirkning	Lønsumsvirkning	Virkning efter tilbageløb og adfærd
	Mia. kr.	Mia. kr.	Fuldtidspersoner	Mia. kr.	Mia. kr.
Afskaffelse af topskatten	14,9	11,3	8.300	4,6	8,6

Anm.: Opgjort med udgangspunkt i 2022-skatte regler i 2016-niveau.

Kilde: Egne beregninger på basis af stikprøver på 3,3 pct. af befolkningen.

Det vurderes, at en afskaffelse af topskatten vil indebære en stigning i BNP på 9¼ mia. kr. på længere sigt. Opgørelsen er baseret på, at hele det ekstra arbejdsudbud finder beskæftigelse uden for den offentlige sektor. Konkret lægges det i opgørelsen af virkningen på BNP til grund, at denne grundlæggende beregnes på baggrund af ændringen i lønsummen samt forholdet mellem lønsum og bruttoværditilvæksten (BVT) i de private byerhverv³.

Hvor hurtigt efterspørgslen og beskæftigelsen tilpasser sig ændringer i arbejdsudbuddet, afhænger overordnet set af strukturerne på arbejdsmarkedet (herunder lovgivning, aftalesystemer og løndannelse mv.) og i økonomien generelt. Hvis de institutionelle forhold fx indebærer forholdsvis let adgang til både ansættelse og

² Fx i form af større flid og omhu, øget fleksibilitet og større geografisk og/eller faglig mobilitet.

³ Således skønnes én lønsumskrone ekskl. pension at modsvare et BVT på 1,7 krone. Dermed kan en afskaffelse af topskatten øge strukturelt BVT med 7,9 mia. kr. Forholdet mellem strukturelt BNP og strukturelt BVT udgør omkring 1,17, og dermed udgør virkningen på strukturelt BNP 9¼ mia. kr.

afskedigelse og en tilstrækkelig smidig løn- og prisdannelse, vil et øget arbejdsudbud alt andet lige hurtigere føre til en stigning i beskæftigelsen.

Ved øget beskæftigelse i den private sektor vil der sammen med den ekstra arbejdskraft også ske en tilpasning kapitalapparatet. Det er en grundlæggende antagelse i beregningen, at kapitalapparatet tilpasser sig i takt med beskæftigelsesudviklingen.

Beregninger på nyere økonomiske-statistiske modeller peger generelt på, at tilpasningen af efterspørgslen til øget arbejdsudbud kan ske relativt hurtigt – typisk i løbet af 4-5 år, jf. kapitel 5 i Finansredegørelse 2014. I Danmarks Statistiks ADAM-model er tilpasningshastigheden væsentlig langsommere. Men når der tages højde for, at udenrigshandelspriselasticiteterne formentlig er høje på langt sigt, samt at reformer styrker råderummet i finanspolitikken, vil tilpasningen i ADAM-modellen være tilendebragt efter omkring 7 år.

Det kan på den baggrund lægges til grund, at tilpasningen af beskæftigelsen til en stigning i den strukturelle beskæftigelse vil kunne ske over en 5-8-årig periode. I følgende tabel 2 er der rent teknisk forudsat en lineær tilpasning, som er tilendebragt efter 6-år.

Tabel 2

Virkning på beskæftigelse og BNP af en afskaffelse af topskatten

	1. år	2. år	3. år	4. år	5. år	6. år	7. år	8. år	9. år	10. år	Varigt
Beskæftigelse (fuldtidspersoner)	1.400	2.800	4.100	5.500	6.900	8.300	8.300	8.300	8.300	8.300	8.300
BNP (mia. kr. 2016-niveau)	1½	3	4½	6¼	7¼	9¼	9¼	9¼	9¼	9¼	9¼

Anm.: Virkningen på beskæftigelsen er opgjort i fuldtidspersoner og afspejler et øget timearbejdsudbud blandt de beskæftigede. BNP virkningen er opgjort i mia. kr. i 2016-niveau. Afskaffelsen af topskatten er opgjort med udgangspunkt i 2022-skatteregler, dvs. når elementerne i 2012-skattereformen er fuldt implementeret.

Kilde: Egne beregninger på basis af stikprøver på 3,3 pct. af befolkningen, Økonomisk Redegørelse - december 2015, samt finansministeriets seneste mellemfristede fremskrivning.

De ovenfor anførte virkninger skal ses i sammenhæng med, hvordan afskaffelsen af topskatten tænkes finansieret. Der er med andre ord anført virkninger af en ufinansieret afskaffelse. Derudover holdes strukturforbedrende tiltag normalt også op i mod de afledte fordelingsvirkninger. En afskaffelse af topskatten skønnes isoleret set at øge indkomstforskellene svarende til en stigning i Gini-koefficienten med i størrelsesorden 0,9 pct.-point.

Med venlig hilsen

Claus Hjort Frederiksen